

VACCINATIES GOED OF FOUT

door Cindy Scheenaart i.s.m. Maryo van den Berg.

Het blijkt dat er nogal wat onduidelijkheden en misverstanden zijn over de inenting tegen RHD1, RHD2 en sinds kort RHD1 K5. Dat is eigenlijk niet gek, want er zijn vanaf begin 2016 zoveel veranderingen in de informatie over de diverse vaccins geweest, dat je door de bomen het bos soms niet meer zag. Daarbij moest ook de inenting tegen Myxomatose niet vergeten worden. Er is geen samengesteld vaccin om een konijn te beschermen tegen alle verschillende virussen. Er moeten dus 3 aparte vaccins gebruikt worden voor RHD1, RHD2 en Myxomatose. Over het algemeen zullen hier twee inentingën voor nodig zijn, omdat de vaccins wel gecombineerd kunnen worden. Er is bijvoorbeeld een vaccin-combinatie Myxomatose-RHD1, en een vaccin-combinatie RHD1/RHD2. - Tegen het allernieuwste virus RHDV1 K5, wat in maart 2017 in Australië is losgelaten, kan de inenting tegen RHD1 bescherming geven. Hiertegen hoeft dus niet apart ingeënt te worden.

Wat er nu gebeurt, is dat hier en daar de verkeerde combinaties van inentingën gegeven worden, en dit kan fataal verlopen voor een konijn. De eigenaar denkt dat zijn/haar dier beschermd is, terwijl dat niet zo is. Regelmatig hoor je: "Mijn konijn is ineens dood, maar hij heeft wel zijn inentingën gehad.." Het is dus mogelijk dat dit konijn wel inentingën heeft gehad, maar niet de goede. Of geen boost-inenting wanneer dat wel moest. In dit artikel willen we zoveel mogelijk duidelijkheid scheppen in de chaos van alle verschillende vaccins en vaccinaties.

DE INENTING

Wanneer een konijn ingeënt wordt tekent de dierenarts dit af in het boekje van het konijn. Er worden etiketjes geplakt welke vaccins zijn gebruikt, de datum waarop de inenting is gegeven en de datum waarop de volgende inenting gegeven moet worden.

De eigenaar let over het algemeen niet op wat er op de etiketjes staat. De inenting is gedaan, de boekjes worden opgeruimd in een laadje tot de volgende inenting. Opgeluchte eigenaar en beschermd konijn. Of toch niet?

Het is heel erg belangrijk dat een eigenaar goed oplet welke inentingën het konijn precies heeft gekregen. Want het kan gemakkelijk fout gaan en het wordt intussen steeds duidelijker dat dit ook regelmatig gebeurt.

Voorbeeld van foute inenting

Inenting Nobivac Myxo-RHD

Nobivac beschermt tegen Myxomatose + RHD1 (1 jaar)

- Het konijn heeft nu wel de inenting tegen RHD1 gekregen, maar geen inenting tegen RHD2.
Het konijn is **niet** beschermd tegen RHD2 en heeft hiervoor nog een aparte vaccinatie nodig.

Voorbeeld van foute inenting

Inenting Rika-Vacc Duo

Rika-Vacc Duo beschermt tegen Myxomatose + RHD1 (6 maanden)

- Het konijn heeft nu wel de inenting tegen RHD1 gekregen, maar geen inenting tegen RHD2.
Het konijn is **niet** beschermd tegen RHD2 en heeft hiervoor nog een aparte vaccinatie nodig.

Voorbeeld van goede inenting

Inenting Nobivac MYXO-RHD + Eravac emulsie®/(=Cunipravic RHD VARIANT)

Nobivac beschermt tegen Myxomatose + RHD1 (1 jaar)

Eravac beschermt 9 maanden tegen RHD2 / Eravac moet elke 9 maanden ingeënt worden

Het konijn is **wel** volledig beschermd.

NB Indien Eravac niet elke 9 maanden ingeënt wordt, dan verandert deze *goede* inenting in een *foute*.

Voorbeeld van goede inenting

Inenting Nobivac Myxo-RHD + Novarvilap®

Nobivac beschermt tegen Myxomatose + RHD1 (1 jaar)

Novarvilap beschermt 6 maanden tegen RHD2 / Novarvilap moet elk half jaar ingeënt worden

Het konijn is **wel** volledig beschermd.

NB Indien Novarvilap niet elk half jaar ingeënt wordt, dan verandert deze *goede* inenting in een *foute*.

Voorbeeld van goede inenting

Inenting Nobivac Myxo-RHD + Filavac VHD K C+V:

Nobivac beschermt tegen Myxomatose + RHD1

Filavac VHD K C+V beschermt tegen RHD1 en RHD2

Het konijn is **wel** volledig beschermd.

- Het konijn heeft nu 2x de inenting tegen RHD1 gekregen en 1x de inenting tegen RHD2

Het nadeel van deze laatste inenting-combinatie Nobivac/ Filavac is, dat het konijn een dubbele inenting tegen RHD1 krijgt. Dat is een onnodige belasting voor het systeem van het konijn, zeker als het een zeer jong konijntje betreft.

- Alternatief zou kunnen zijn om, naast de Filavac VHD K C+V, niet te kiezen voor Nobivac maar voor een vaccin tegen alleen Myxomatose. Zo krijgt het konijn wel alle nodige inenting, maar geen dubbele inenting RHD1 meer.

Dit is zeker iets om te overwegen omdat, vanwege de hoge infectiedruk, aangeraden wordt om nu Filavac VHD K C+V eenmaal *per half jaar* in te enten, in plaats van eenmaal per jaar.

Het probleem is dat in Nederland geen apart vaccin tegen Myxomatose verkrijgbaar is. Sommige dierenartsen bestellen daarom RIKA-VACC MYXO en/of LYMOVAC in het buitenland. Dit zijn vaccins die beschermen tegen Myxomatose. Het is dus wel mogelijk om een konijn apart in te laten enten tegen RHD1/RHD2 en apart tegen Myxomatose.

Filavac VHD K C+V inentingsschema

Leeftijd 4 – 10 weken / inenten 0,2 ml / Deze inenting moet na 6 weken geboosterd worden (dus met 4 weken oud ingeënt, dan op 10 weken oud herhalen, met 5 weken oud ingeënt, dan op 11 weken oud herhalen, en zo verder)

Leeftijd 10 weken / inenten 0,2 ml / Hoeft niet geboosterd

Leeftijd 6 maanden / inenten 0,2 ml / Hoeft niet geboosterd

Leeftijd 12 maanden / inenten 0,2 ml / Hoeft niet geboosterd

Fokkers of particulieren met nestjes:

De 1e inenting zetten op 4 weken is van het allergrootste belang. De 1e inenting pas zetten op bijvoorbeeld 8 of 10 weken is niet safe.

Ook het telkens booster op 6 weken na de 1e inenting bij konijntjes jonger dan 10 weken is van groot belang.

De inenting die op deze manier gegeven wordt zou 1 jaar bescherming bieden tegen RHD1, RHD2 en RHD1K5. Echter is het advies om bij hoge infectiedruk, alsook als het konijn naar een pension gaat, toch elk halfjaar (dus om de 6 maanden) in te enten. Dit geldt ook als je veel mensen over de vloer krijgt: denk aan het overbrengen van het virus via de schoenen.

- Pas 7 tot 10 dagen na de inenting is het dier veilig.

INENTEN VAN OUDE OF ZIEKE KONIJNEN, OF KONIJNEN MET E.CUNICULI

De dierenarts wordt geacht een konijn goed na te kijken om te beoordelen of het dier in conditie is om ingeënt te worden. Maar de uiteindelijke keuze en afweging blijft altijd bij de eigenaar. Bij een wat zwakker dier is wel het advies om niet alle inenting in 1x te laten zetten, maar bijvoorbeeld eerst Filavac VHD K C+V tegen RHD1 en RHD2. De aparte Myxomatose inenting (of Nobivac) kan dan 6 weken later gezet worden. Dit is veel minder belastend voor het systeem van het dier. Dit advies geldt ook voor jonge diertjes.

Overleg dit met de dierenarts en laat gerust je eigen mening horen. Vraag de dierenarts ook om een vaccin te bestellen, als hij/zij het niet in huis heeft.

- De dierenarts op huisbezoek vragen voor de inenting(en) is ook een goede optie, dit betekent veel minder stress voor het konijn.

E.cuniculi

Het is niet aan te raden om een konijn dat E.cuniculi heeft in te laten enten. De weerstand van zo'n konijn is al op een zeer laag pitje. Dat is ook de reden waarom E.cuniculi kans zag om uit te breken. Hierdoor zal het dier aan de ene kant niet voldoende immuniteit op kunnen bouwen tegen het virus. En aan de andere kant zal de ziekte E.cuniculi, vanwege de verdere verzwakking door de inenting, verergeren. Van de wal in de sloot dus.

- Konijnen met een E.cuniculi verleden lopen het risico dat na de inenting de E.cuniculi weer de kop opsteekt. Het is aan te raden om zulke dieren 2 weken voor de inenting tot 2 weken na de inenting te laten kuren met Panacur.

Overlijden

Er zijn geen gevallen bekend van zwakke konijnen die aan de inenting zelf zijn overleden. Wel aan de stress er omheen, gas, darmverstopping en verdere verlaging van de weerstand.

FOKKERS – DE INENTINGEN

Opvallend is dat nesten jongen in een stal binnen 2 tot 3 uur, allemaal vrijwel tegelijk, dood neervallen na de leeftijd van 4 weken. Ook de moeder sterft als ze niet ingeënt was. Dit is een goede indicatie dat er RHD in de stal is.

- Jonge dieren krijgen nog weerstand van de moeder, daardoor zijn ze tot 4 week beschermd. Maar

ze hebben een snellere celdeling dan oudere dieren, daardoor pakt de inenting op jonge leeftijd niet altijd voldoende, en daarom is de booster op 10 weken nodig. Wacht je met inenten tot 10/12 weken (om kosten te besparen) dan kunnen je dieren voor die tijd al dood neervallen (dan weet je wel gelijk dat je het virus hebt..)

Sterfte is alleen te voorkomen door vroegtijdig in te enten. Het virus kan overal vandaan meegenomen worden: van vakantie, wadden eilanden, bezoek supermarkt. Vriendje wat thuis komt spelen, de hond die uitgelaten wordt. Groenten uit de supermarkt. Dit virus is vrijwel niet buiten de deur te houden. Dus vroegtijdig inenten is een pré.

- KLN fokkers zijn sinds 08-2016 verplicht om in te enten, anders mogen hun dieren niet geshowd worden op de konijnen keuringen.

Er is echter geen wettelijke verplichting en die zal er ook niet komen, omdat een konijnenvirus geen mensen doodt, enkel konijnen. Er is ook weinig tot geen voorlichting.

(De verplichte enting moet wel gevraagd worden in je vraag programma van een show)

FOKKERS - WAT TE DOEN BIJ EEN VERMOEDELIJKE RHD1/RHD2 UITBRAAK:

- Alle dieren, ook de al ingeënte volwassen dieren, met spoed een nood inenting geven. Bij zowel RHD1 als RHD2 heeft dit kans van slagen.

De jongen direct met 4 weken inenten (met 4 weken is in dit geval inenten met Filavac VHD K C+V zelfs aan te raden bij een daadwerkelijk uitbraak). Let op de booster met 10 weken leeftijd!

- Bij overlijden: eventueel het dier opsturen naar Utrecht (kosten 250 euro, bij Farmarts 35 euro), overleg dit met de dierenarts. Het dier dan in de koelkast bewaren, niet in de vriezer.

- De gestorven dieren nooit begraven, in verband met de verspreiding van het vermoedelijke virus. De optie is cremieren, of naar de gemeente brengen voor verbranding.

- Hokken kun je normaal schoonbranden met een verf brander, het RHD2 virus sterft bij temperaturen boven de 60 graden. Het virus blijft zonder konijnen nog 80 dagen leven en kan vrieskou overleven. Het is momenteel onduidelijk hoe lang het virus blijft leven als er ingeënte konijnen zijn.

RHD2 ALERT

Het infectie risico in Nederland is op dit moment heel hoog, bij fokkers zowel als bij opvangen, pensions en particulieren. Ook volwassen konijnen die hun RHD inenting langer dan 6 maanden geleden hebben gekregen lopen gevaar. Het advies is daarom nu om telkens na 6 maanden in te enten met Filavac VHD K C+V als je in een risico-gebied woont. Fokkers, opvangen en pensions die geen Myxomatose inenting willen, kunnen volstaan met enkel de Filavac VHD K C+V inenting.

RHDV1 EN RHDV2 - DE ZIEKTEN

RHD1

RHD1 wordt verspreid via ratten muizen, muggen, vlooien, en met urine van muizen en ratten bevuild hooi en stro. Wij mensen kunnen het verspreiden onder onze schoenen en aan kleding. Andere huisdieren zoals katten honden kunnen het virus meedragen. Ook vers groen dat buiten geplukt is geeft een risico.

RHD1 heeft een snel ziekteverloop. Meestal is er vrijwel geen ziektebeeld en sterft het konijn terwijl het bij wijze van spreken nog zit te eten. Vaak komt er dan bloed uit de neus. Als er wel een ziektebeeld is verschijnt dit 1 tot 3 dagen na de besmetting en kan bestaan uit o.a. hoge koorts, geen eetlust, sufheid, niet meer kunnen staan, benauwdheid en blauwe verkleuring van de slijmvliezen. De dood treedt in binnen 12 tot 36 uur na het begin van de koorts.

Pathologisch onderzoek laat zien dat er sprake is van lever necrose, een vergroting van de milt, een verminderd aantal rode bloedcellen in het bloed en bloedende kwetsuren in lever en longen.

RHD2

Ook RHD2 wordt verspreid via ratten, muizen, muggen, vliegen, vlooien, en met urine van muizen en ratten bevuild hooi en stro. Wij mensen kunnen het meenemen onder onze schoenen, aan kleding, katten en honden kunnen het meedragen. Ook vers buiten geplukt groen is een risico.

RHD2 heeft een veel langzamer ziekteverloop en heeft aanvankelijk geen ziektebeeld, maar het konijn kan in de laatste dagen een vreselijke doodstrijd voeren.

Een konijn kan het virus tot 28 dagen ongemerkt bij zich dragen voordat het dier plotseling sterft. In al die dagen was het konijn besmettelijk en kon het virus zich ongemerkt verder verspreiden. RHD2 is daardoor nog gevaarlijker en dodelijker dan RHD1. Pathologisch onderzoek wijst uit dat bij een konijn dat gestorven is aan RHD2 specifiek de lever is aangetast. Ook door middel van een bloedtest kan RHD2 aangetoond worden.

MYXOMATOSE - DE ZIEKTE

Myxomatose inenting

Nobivac Myxo-RHD biedt bescherming tegen RHD1 en Myxomatose. Dit vaccin bevat een levend myxomavirus met een RHD-virus vector. Deze inenting moet elk jaar herhaald worden.

- Pas 3 weken na de inenting is het konijn beschermd.

Het nadeel van dit combinatie-vaccin is dat een konijn nu een dubbele inenting tegen RHD1 krijgt, omdat het dier ook ingeënt moet worden met Filavac VHD K C+V. Dit is een onnodig zware belasting voor het systeem van het konijn, vooral als het een heel jong dier betreft.

Alternatieve inenting

In plaats van Nobivac Myxo-RHD zou gekozen kunnen worden voor twee aparte vaccins; dus Filavac VHD K C+V tegen RHD1 en RHD2, en daarnaast een vaccin tegen alleen Myxomatose. Zo krijgt het konijn wel alle nodige inentingen, maar geen dubbele inenting RHD1 meer.

Het probleem is dat in Nederland geen vaccin tegen Myxomatose verkrijgbaar is. Sommige dierenartsen bestellen daarom RIKA-VACC MYXO en/of LYMOVAC in het buitenland. Dit zijn vaccins die beschermen tegen Myxomatose. Het is dus wel mogelijk om een konijn apart in te laten enten tegen RHD1/RHD2 en apart tegen Myxomatose.

Myxomatose risico

Ongeacht welk myx-vaccin er gebruikt wordt om de konijnen tegen Myxomatose te beschermen: de inenting pakt niet op elk dier. Myxomatose blijft een risico. Bescherm je dier daarom alsnog tegen muggen. Muggen zijn de verspreiders nr. 1 van Myxomatose. Verder kunnen alle stekende of bijtende insecten, dus ook vliegen en teken, Myxomatose verspreiden.

MYXOMATOSE - DE SYMPTOMEN

Ingeënte dieren:

Pokken op lichaam, oren, neus, lip, anus. Deze dieren kunnen ook gaten in het lichaam krijgen. Soms gaat het neusbol uitsteken en is het dier verminkt voor het leven. Deze dieren overleven Myxomatose meestal.

of

Zware snot, dikke ogen, zware longontsteking. Deze dieren overleven de Myxomatose meestal niet. Ze moeten worden geëuthanaseerd, of ze sterven zelf.

Niet ingeënte dieren:

Pokken, dikke dichte ogen, snot, zware longontsteking. De meeste dieren sterven.

Reddeloos verloren

Een inenting biedt nooit 100% zekerheid, maar in geval van Myxomatose kan het wel net de redding zijn. Als het Myx-virus toeslaat heeft een ingeënt konijn 50% kans om te overleven. Een niet ingeënt konijn is vrijwel kansloos.

ALGEMENE INFORMATIE

AANKOOP KONIJN ANNO 01-08-2017

Het wordt aangeraden om een konijn te kopen dat in ieder geval al is ingeënt met Filavac VHD K C+V tegen RHD1 en RHD2. (Myx-inenting is eigen keuze als er geen combi-vaccinatie is gegeven, en hangt er een beetje vanaf of je in een gebied woont waar Myxomatose heerst.)

Een konijn moet minimaal 7 dagen voor aankoop ingeënt zijn met Filavac VHD K C+V om beschermd te zijn tegen RHD1 en RHD2. Als het konijn jonger is dan 10 weken dan is 6 weken na de datum van de 1^e inenting een booster inenting nodig.

Let op dat je het inentingsbewijs krijgt. Controleer de namen van de vaccins in het inentingsboekje (of op het inentingsbewijs document wat fokkers gebruiken) of het konijn de juiste inenting heeft gekregen. Controleer dat echt goed, omdat hier regelmatig fouten mee worden gemaakt.

Een niet ingeënt konijn kopen

Als je een niet ingeënt konijn koopt dan neem je meer risico's en kun je het beste direct naar de dierenarts gaan voor de benodigde inenting. De kosten hiervan lopen per dierenarts sterk uiteen, je kunt je het beste van te voren hierover informeren. Als het een jong konijn is dan is het advies om eerst in te laten enten met Filavac VHD K C+V en de Myxomatose inenting dan eventueel 6 weken later te laten zetten. Op deze manier inenten is minder belastend voor het konijn.

Vaker inenten

Omdat de infectiedruk van RHD2 overal in Europa heel erg hoog is en er sprake is van een groot risico, wordt geadviseerd om Filavac VHD K C+V elk half jaar in te laten enten in plaats van jaarlijks.

Ik ga naar de dierenarts, waar moet ik op letten

- Let er op dat de juiste inenting wordt gegeven door de dierenarts, controleer de sticker die geplakt wordt in het boekje van je konijn. Als met Nobivac RHD-Myxo ingeënt wordt, dan moet tegelijkertijd ook beslist Filavac VHD K C+V (of Eravac of Novarvilap) ingeënt worden.
- Bespreek van te voren met de dierenarts welke inenting je precies wenst, maar let daarna op of je konijn deze inenting ook daadwerkelijk heeft gekregen.
- Veel dierenartsen gebruiken geen stickertje met de naam van het vaccin maar vullen alleen 'RHD2' in. Verifieer van te voren of het juiste vaccin wordt gebruikt en laat de naam vermelden in boekje.
- Let er op dat je konijn goed geprikt is. Af en toe wordt er door het nekvel heen gespoten, in plaats van er in. Dan is de vacht bij de prikplek nat. Controleer of dat niet het geval is. Als de vacht nat is vraag dan gelijk om een nieuwe inenting.

Wat kan er fout gaan bij de dierenarts

- Verkeerde beschermingsduur bij de inenting. Eravac (RHD2) geeft 9 maanden bescherming. Novarvilap (RHD2) geeft echt maar 6 maanden bescherming.
- Verkeerde booster inenting gegeven, waardoor konijnen alsnog aan RHD2 overlijden (gebeurt regelmatig)
- Er is alleen Nobivac VHD-Myxo ingeënt, dierenarts heeft nooit over RHD2 verteld (gebeurt regelmatig)
- Dierenarts heeft geen Filavac VHD K C+V of Eravac tegen RHD2 in huis. Zoek dan een andere dierenarts.

Controleer je boekje!

- Ingeënt met Nobivac VHD-Myxo (Myxomatose en RHD1) en Eravac (RHD2) of Novarvilap (RHD2): dan Eravac na 9 maanden herhalen. Novarvilap na 6 maanden herhalen.

- Ingeënt met Nobivac VHD-Myxo (Myxomatose en RHD1) en Filavac VHD K C+V (RHD1 en RHD2): konijn is volledig beschermd, maar heeft de inenting RHD1 dubbel gekregen. (Geadviseerd wordt momenteel om de inenting Filavac VHD K C+V elke 6 maanden te herhalen)

- Ingeënt met Filavac VHD K C+V (RHD1 en RHD2) en Lymovac of Rika-Vacc Myxo (Myxomatose): dan beide halfjaarlijks herhalen

NB Lymovac en Rika-Vac Myxo zijn nog niet geregistreerd in Nederland.

ADVIEZEN AAN FOKKERS ANNO 01-08-2017

Neem alleen ingeënte dieren op stal, houdbaarheid inenting max. 6 maanden. Ent dus alle dieren in, ook je fokdieren, vergeet de booster-inentingen niet. Koop beslist geen niet ingeënte dieren aan.

- Het virus zo veel mogelijk buiten je deur houden is ook in het belang van de al ingeënte dieren, want als je jongen krijgt, is hun leven in gevaar. Controleer of de juiste entingen zijn gegeven, daar gaat veel fout momenteel (de RHD2 inenting wordt regelmatig gemist). Eventueel kun je speciale schoenen of schoenbeschermers laten aantrekken voor de konijnenruimte.

Geldigheidsduur RHD-entverklaring fokkers: Bij de registratie van de combinatie-entstof tegen RHD1 en RHD2 zijnde Filavac VHD K C + V, is vastgesteld dat deze entstof een beschermingsduur heeft van 12 maanden, mits de dieren ten tijde van de enting minimaal 10 weken oud waren. Voor de overige entstoffen tegen RHD2 mag het entformulier niet ouder dan 7,5 maanden zijn, waarbij voor hen, die al in mei gevolg hebben gegeven aan onze oproep om hun konijnen te gaan enten, niet gedupeerd moeten worden voor de Bondsshows. Entbewijzen uit mei 2016 zijn ook geldig in januari 2017 op de Bondsshows.

Dierenartsen die goedkoper enten: bij grotere aantallen dieren, komen aan huis. Bij niet leden zijn de voorrij kosten 25 euro.

(Bron KLN-website Nieuwsberichten)

Dierenartsen: KLN heeft met de volgende dierenartsen afspraken gemaakt dat zij voor plus/minus € 15,00 voorrijkosten en € 4,00 per RHD 1+2 per dier de inenting uitvoeren. Deze vergoedingen gelden alleen voor collectieve aantallen.

1. Farm Arts, Staphorst; Landelijk, tel. 0522-760770
2. Eric Apperlo, Oentsjerk; Noord-Oost Nederland, tel. 06-30270538
3. Piet van Dijk, Hellevoetsluis; ZH en Zeeland, tel. 0181-313311
4. Jean-Louis Koebruggen, Tilburg; Noord-Brabant, tel. 06-51854299
5. Dierenartsenpraktijk Landsmeer, mevr. Been, Noord-Holland en NW-Utrecht, tel. 020-4821854
6. Sterkliniek Arnhem, mevr. K. v.d. Zijden, Gelderland, Utr., O-Brabant en N-Limburg, 06-83605342
7. DGC Twente, Wierden, ca. 40 km rond Wierden, 0546-575295
8. Sterkliniek Venray, Hans van Winden, Limburg en Oost-Brabant, 06-21571221
9. Dierenartsenpraktijk Horst, Ellen Dings, Limburg en Oost-Brabant, 0773982169
10. Dr. Woof Rotterdam, Roos, Landelijk, 010-7900510, bgg 06-57051126
11. Dierenziekenhuis Drechtstreek, Ester Soeteman, zuidoost Zuid-Holland, 078-6170708

Het blijkt dat de dierenartsen die voor uw vereniging de NCD enting doen, ook nog wel eens bereid zijn collectief voor de vereniging in te enten voor een redelijke prijs.

- Deze lijst zal eventueel nog aangevuld worden. Kijk regelmatig op de website van KLN.

- Bespreek de dierenarts tijdig en houd er rekening mee dat het vakantietijd is.

ADVIEZEN AAN OPVANGEN EN PARTICULIEREN ANNO 01-08-2017

Opvangen: probeer te zorgen voor een 'bufferplek' waar opgevangen dieren eerst kunnen verblijven. Dit zou bij een vrijwilliger zonder konijnen kunnen zijn. Deze vrijwilliger kan de dieren eerst laten inenten en 7-10 dagen opvangen, voordat ze in de opvang komen. Het is dan safe voor een opvang. Een eigen quarantaine ruimte geeft nog steeds teveel risico's.

Koppelingen: sta dit alleen met ingeënte dieren van anderen toe, controleer de paspoorten (sta op je strepen, mensen kunnen hier moeilijk over doen)

Particulieren: vermijd dierenwinkels die niet inenten, het virus kan aanwezig zijn.

Tip dierenwinkel: vermeld WELKE inenting(en) er zijn gegeven, alleen de melding "ingeënt tegen RHD" volstaat niet! Het gaat om 2 verschillende RHD-virussen. Als niet beide inenting(en) zijn gegeven dan zijn de konijntjes niet beschermd en verkoop je mogelijk konijntjes met een virus.

VOORZORGSMAATREGELEN FOKKERS, OPVANGEN, PENSIONS, MAAR OOK PARTICULIEREN:

- Trek andere schoenen aan bij de konijnen, en draag die schoenen alleen daar.

Geef visite andere schoenen voor bij jou in huis en voor bij de konijnen. Zo kunnen ze geen besmetting via hun schoenen overbrengen.

Je kunt voor dit doel bijvoorbeeld Crocs kopen (zie voorbeeld). Deze schoenen zijn makkelijk te reinigen en te ontsmetten. Bij Scapino en Bristol zijn ook imitatie crocs te koop voor 4,95 euro.

Of je kunt plastic wegwerp schoenenhoezen gebruiken. Deze zijn heel goedkoop, je trekt ze over je schoenen aan en gooit ze na gebruik weg (zie voorbeeld).

- Als je op dit moment geen actief virus hebt, blijf dan bij dezelfde hooi, stro en biks leveranciers.

- Heb je wel actief virus, overweeg dan om andere leveranciers te zoeken.

- Zorg dat de weerstand van je konijnen hoog is; stress veroorzaakt weerstandsvermindering.

NASCHRIFT

We zullen er aan moeten wennen dat dit virus blijft en dat we vanaf 4 weken zullen moeten inenten. Dat brengt inderdaad een hoop kosten met zich mee. De prijzen voor ingeënte dieren zullen terecht stijgen. Maar we hebben geen keuze. Niet-ingeënte konijnen die RHD1 of RHD2 krijgen zijn niet te redden en sterven altijd een nare dood.

We blijven de ontwikkelingen volgen en zoveel mogelijk informatie geven.

**Tip voor opvangen, fokkers, pensions en particulieren die hun konijn(en) willen verkopen:
PRINT DIT VOLLEDIGE DOCUMENT UIT VOOR JE KLANTEN,**

We blijven de info online updaten.

VRAGEN

Heb je vragen, dan kun je die het beste stellen aan ervaringsdeskundige Cindy Scheenaart:
info@chantyplace.com

Of eventueel aan Maryo van den Berg: maryo@konijnenbelangen.nl